

§ 109 Kommitté – initiativ till en ny samepolitik

Dokument

- Styrelseprotokoll 2010-01-25–27, § 14
 - Valberedningens protokoll 2010-02-22, § 5
 - Plenumsprotokoll 2010-02-23–25, §§ 14, 18.2
 - Redovisning av kommittéarbetet 2010-04-20, dnr 2010-299
 - Styrelseprotokoll 2010-04-27–29, § 91
- ./.
- förslag till direktiv

Föredragande: Sara Larsson

Sametinget beslutade den 23-25 februari 2010, § 14

- att Sametinget tillsätter en kommitté där samtliga partier i sametinget finns representerade med en ledamot. Kommitténs uppgift att ta fram strategier och förslag till hur en förvaltning och fördelning av de samiska naturresurserna skall utformas inom ramen för det framtida samiska lokalsamhället.
- att plenum utser kommitténs ordförande. Kommittén förses med en extern sekreterarfunktion,
- att kommittén skall ge förslag till hur sametinget skall få ett ökat inflytande och deltagande i beslutsprocesser,
- att kommittén skall ge förslag till hur Sametingets betänkande om samisk rätt till självbestämmande skall implementeras,
- att kommittén skall ge förslag på hur FN:s urfolksdeklaration skall införlivas i den svenska statens samepolitik och rättssystem,
- att kommittén skall särskilt ge förslag på hur den samiska allmänheten skall involveras i arbetet,
- att kommittén skall presentera ett första förslag på direktiv till plenum i maj 2010.

Kommittén har lämnat redovisning av kommittéarbetet med en ny samepolitik.

Styrelsen lämnar härmed förslag till kommittédirektiv.

§ 109 **Kommitté – initiativ till en ny samepolitik – forts.**

Styrelsen beslutar

- att kommittén till sitt förfogande har en budget på 250 000 kronor,
- att uppdra till kanslichefen upphandla extern sekreterarservice, till högst 100 000 kronor, som ska bistå kommittén.

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

- att uppdra till styrelsen anta direktiv för kommittén.

Initiativ till en ny samepolitik

Förslag till Kommittédirektiv

Beslut vid sametingets styrelsemöte 4 maj 2010.

Sammanfattning av uppdraget

Kommittén består av åtta ledamöter och samtliga partier i Sametinget finns representerade i kommittén. Kommitténs uppgift är att ta fram strategier och ge förslag till hur en förvaltning och fördelning av de samiska naturresurserna ska utformas inom ramen för det framtida samiska lokalsamhället.

Kommittén skall:

- kartlägga, analysera och värdera de initiativ som hittills har tagits i frågan, dels av det samiska folket självt och dels av Sverige och det internationella samfundet.
- med kartläggningen och analyserna som grund skall kommittén föreslå hur en ny samepolitik ska formuleras centralt, regionalt och lokalt.
- ge förslag på hur FN:s urfolksdeklaration skall införlivas i den svenska statens samepolitik och rättssystem.
- ge förslag på hur de samiska resurserna skall förvaltas och fördelas.
- se över och ge förslag på en gemensam policy vad gäller hantering av exploatering av mark och vatten inom det traditionella samiska bosättningsområdet
- se över och presentera förslag till förändringar som berör rennäringslagen.
- se över och ge förslag till förändringar som berör rennäringen och rovdjursersättning.
- föreslå ändringar i lagstiftningen och ratificering av internationella konventioner som berör samerna.
- väga in de begränsningar som majoritetssamhället kan tänkas ha i olika frågor.
- kartlägga alla de områden där samiska organ är bättre lämpade än andra myndigheter, kommuner m.fl. när det gäller hanteringen av förvaltningsfrågor inom skilda områden.
- ge förslag till hur sametingets betänkande om samisk rätt till självbestämmande skall implementeras.

- ge förslag till hur Sametinget skall få ett ökat inflytande och deltagande i beslutsprocesser.
- se över behovet av minoritetsskydd inom det samiska lokalsamhället.
- se över behovet att skydd för befintliga företagare inom det samiska lokalsamhället.
- involvera den samiska allmänheten i arbetet.

Bakgrund

Under de senaste åren har svenska staten genomfört en rad utredningar där samiska intressen varit centrala. De mest inflytande utredningarna har varit, SOU 1999:25 Samerna – ett ursprungsfolk i Sverige, SOU 2001:101 En ny rennärlingspolitik, SOU 2005:116 Jakt och fiske i samverkan, SOU 2006:119 Samernas sedvanemarkar. Utredningarna har sammanfattningsvis i sin helhet varit negativa för det samiska folket och har inte bidragit till att främja samiska intressen eller varit till gagn varken för den samiska kulturen eller närlingen. Sverige har därför inte förmått att leva upp till sina folkrättsliga förpliktelser, trots att staten i det internationella umgänget har ställt sig positiva till att ge livsutrymme för landets enda urfolk, samerna.

I ett försök att visa att Sverige vill ta steg för att förbättra situationen för samerna, redovisades promemorian Ds 2009:40, Vissa samepolitiska frågor. Avsikten var att regeringen under våren 2010 skulle lägga fram en proposition baserad på promemorians innehåll. Sametinget behandlade den vid sitt fullmäktigesammanträde i november 2009. Av protokollet framgår att Sametinget bl.a. beslutade

att avvisa förslagen och de bakomliggande motiven som helhet i promemorian Ds 2009:40, Vissa samepolitiska frågor.

Nuvarande lägesbeskrivning

Idag finns ingen sammanhållen lag som reglerar den samiska rätten till land och vatten. Rubriken i den lag som idag finns, rennärlingslag, förtydligar detta faktum. Förvisso kan alla samer av samisk härkomst, enligt rennärlingslagen 1971: 437, använda mark och vatten till underhåll för sig och sina renar. Brukandet av land och vatten (renskötselrätten) tillkommer den samiska befolkningen och grundas på urminnes hävd. Renskötselrätten kan emellertid i praktiken endast nyttjas av samebymedlemmar och i vissa paragrafer endast utövas vid renskötselarbete. Lagen är från 1971 och är i flera avseenden omodern i sin tid, vilket får negativa konsekvenser för den samiska kultur- och näringsutvecklingen. Vissa byar har också på grund av den otydliga lagstiftningen stora problem, bl.a. med medlemmarnas reninnehav, vilket inte är godtagbart. Andra problem är den segregering staten

åstadkommit genom att dela det samiska folket i två grupper, samebymedlemmar och icke samebymedlemmar. Detta har lett till utarmning av den samiska kulturen samt att de samer som inte får vara med i någon sameby inte kan ta del av sina samiska rättigheter till land och vatten.

Rovdjursstammarna har växt kraftigt under senare år vilket har lett till stora problem för de enskilda rennäringsidkarna. Sametinget har idag liten möjlighet att styra över antalet rovdjur samt dess ekonomiska ersättning.

Det samiska traditionella bosättningsområdet har under lång tid varit föremål för exploatering av olika slag. Idag har vindkraften fått ett stort genombrott och många marker som används inom bl.a. samisk turism, jakt och rennäring drabbas hårt. Vissa områden, bl.a. samebyn Östra Kikkijaur, utsätts för vindparker som täcker upp till 25% renbetesarealen.

Sametinget är samernas folkvalda organ. Trots dess status har sametinget inget formellt inflytande i de samiska frågor som berörs av regering och riksdag. Sametingets angelägenheter, förutom rennäringen även bl.a. språket, utbildning, hälsa, jämställdhetsfrågor och kultur, lyder under jordbruksdepartementet. Detta försvårar kontakter och effektiva möjligheter till inflytande. De senaste åren har sametingets politiska partier haft möte med jordbruksministern en gång per år.

Uppdraget

En särskild kommitté skall utarbeta ett förslag till ny samepolitik. Kommittén skall förutom att besvara och ge förslag utifrån direktiven, analysera vad förslagen får för konsekvenser. Kommittén skall även beakta och redovisa de synpunkter som framkommer vid remissbehandling och konsultationer med det omgivande samhället.

Utgångspunkten och grunden för kommitténs arbete bör vara den gemensamma Artikel 1 i FN:s båda MR konventioner ICCPR (Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter) och ICESCR (Internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter) samt Urfolksdeklarationen, skärskilt artiklarna 3, 18, 19, 23 och 26.

Kommittédirektiven grundar sig bl.a. på de möten som den kommittén har haft samt förslag från enskilda sametingsledamöter.

Redovisning av uppdraget

Kommittén skall presentera ett första förslag till styrelsen senast 2010-12-31

§ 91 Kommitté – initiativ till en ny samepolitik

Dokument

- Styrelseprotokoll 2010-01-25–27, § 14
- Valberedningens protokoll 2010-02-22, § 5
- Plenumsprotokoll 2010-02-23–25, §§ 14, 18.2
- förslag till direktiv?

Föredragande: Sara Larsson

Sametinget beslutade den 23-25 februari 2010, § 14

- att Sametinget tillsätter en kommitté där samtliga partier i sametinget finns representerade med en ledamot. Kommitténs uppgift att ta fram strategier och förslag till hur en förvaltning och fördelning av de samiska naturresurserna skall utformas inom ramen för det framtida samiska lokalsamhället.
- att plenum utser kommitténs ordförande. Kommittén förses med en extern sekreterarfunktion,
- att kommittén skall ge förslag till hur sametinget skall få ett ökat inflytande och deltagande i beslutsprocesser,
- att kommittén skall ge förslag till hur Sametingets betänkande om samisk rätt till självbestämmande skall implementeras,
- att kommittén skall ge förslag på hur FN:s urfolksdeklaration skall införlivas i den svenska statens samepolitik och rättssystem,
- att kommittén skall särskilt ge förslag på hur den samiska allmänheten skall involveras i arbetet,
- att kommittén skall presentera ett första förslag på direktiv till plenum i maj 2010.

Styrelsen beslutar

- att besluta i ärendet vid telefonsammanträdet den 4 maj 2010.